

BARÁTOM ÉS A HERCEGNŐ

Drága barátom, a kalandor, akkor a Meteor szállodának egyik padlásszobájában lakott. Ablakából ellátott egész a Dohány utcai zsidó templomig, hajnalban végignézte az Árpád kávéház előtt ácsorgó nőket s büszke volt reá, hogy egész Budapesten nem sok ember van, kihez hamarább besüt a nap, mint őhozzá.

A hallban láttam meg őt. A lift mellé húzódott s a homályból sötéten és titokzatosan nézett a lépcsőn felfelé haladó elegáns hölgy után. A kanyarodónál a nő félve visszapillantott reá. Gyönyörű, szolid és vidéki asszony volt. Isten tudja, hogy tévedt ebbe a szállodába.

A kalandor, drága barátom, megsimította csodaszép fekete bajuszát, kilépett a homályból és meglátott engem.

Valami fájdalmas vonás ült a szája szélén, tudtam már bizonyosan, hogy ma nem ebédelt. Gyönyörű arany cigarettatárcából, mit spanyol grófnőtől kapott egy nizzai hét emlékéül, valódi egyiptomival kínált.

Szobámba mentünk, csöngettem a pincérnek. Drága barátom elterült a sezlonon, megkapta az élettől, amire ebben a pillanatban szüksége volt. Szép barna szemei hálásan néztek reám, örvendett a tiszta falaknak, a ruganyos heverőnek, az ablakon besütő napsugárnak, az üvegen zümmögő légynek, a levegőnek, a cigaretta illatos füstjének — mindennek. Azt hiszem, a kalandornak abban volt élete titka, hogy mindennek örvendett. Voltak rideg és savanyú emberek, kik azt mondták, hogy istentelen, léha és semmirevaló, de én láttam, hogy ártatlan, lelke meleg és gond nélküli, mint a rózsaszín bőrű gyermekeké.

A szíve gyökerére húzott drága barátom egy sóhajtásnyi füstöt és beszélni kezdett.

— Barátom, az élet, az élet! Ó, tíz esztendővel ez előtt! Párizsban voltam, a Montmartre-on csavarogtam mindennap, sikátorok lépcsőin lépegettem egy-egy gyönyörű boka után, amilyent a világon csak Párizs utcáin lehet látni.

Novellákat és apró cikkeket küldtem Pestre s hetenként vártam a lapoktól gyengén szivárgó pénzeket, melyek néha alaposan késtek. Ilyenkor a penzióból eltűntem, otthagya galléraitam és nyakkendőimet Josefine mamának zálogul.

Egy ilyen késedelmes pénzküldemény előtt elhatároztam, hogy este Jenőnél fogok lefeküdni. Havas tereken járkáltam, keserű volt a levegő, mit beszívtam, a gázlángok sunyin pislogtak, a hó nagy, puha pelyhekben szálldogált, néha a szél elkapott belőle egy csomót és mint rongyos fehér kendőt sodorta a lámpák körül.

Felmentem Jenőhöz. Tudtam, hogy csak hajnalban fog hazakerülni, addig egy művészkávéházban ül, csudálatos nőekkel és borzas férfiakkal disputál, kik márványasztalokra rajzolnak ceruzával s abszinttel mossák el a skizzeket.

Cigaretára gyűjtöttem, a díványra dobáltam télika-bátomat, a Jenő ágyterítőjét és minden, erre a célra alkalmas ruhadarabot. A cigaretta csonkig égett, eloltottam a villanyt és bebújtam a ruhadombba. Fejem lehúztam egy kabát alá, éreztem lélegzetem melegét. Elaludtam.

Ajtócsapkodást hallottam, a fal mögött időnként felhörgött a vízvezeték csöve, mintha embert fojtogatnának a szomszéd szobában. Kicsit vacogtam is, karjaim meg voltak gémberevedve. Lerúgtam magamról a ruhahalmot s felültem a díványon. A háztetőn már napsugarak siklottak végig, a hidegben hőszilánkok sziporkáztak.

Istenem! Kerekre nyitottam szemem, mint a csudát látó gyermek. Jenő ágyán egy nő ült. Borzas haja mint szóke zuhatag omlott meztelen vállaira, melle kikandikált a csipkés ing alól. Kezében harisnyáját tartotta, egyik lábát felhúzta az ágy szélére, isteni combja világított, mint a gonddal csiszolt elefántcsont.

Azt gondoltam, hogy álmodom. Önkéntelenül leejtet-

tem fejem a dívány kemény karjára, behunytam szemem.

Csak egy pillanat, csengő kacagás csilingelt felém.

Már az ágy előtt állt, hosszú kabát burkolta be meleg testét, csak bokája és keskeny lábfejei fehérlettek a szőnyegen.

Kacagott, kacagott, míg végre megkérdezte: „Hát maga hogy került ide?”

„Bocsánat — feleltem —, ezt én több joggal kérdezhetném, mert először én jöttem a szobába.”

„Az lehet — mondotta —, tényleg gondoltam az éjjel, mi a csodának van ezen a díványon ekkora halom ruha.”

Reánéztünk éjjeli barlangomra, s mosolyogtunk mindketten.

Már eltűnt zavarom, hozzáléptem és bemutatkoztam. „Ó, hiszen maga a Jenő barátja” — mondotta ő, s piros, nedves ajkai között megvillantak erős, szép fogai.

Már bódultam, barátom, megfogtam kezét és közeledtem hozzá. Komolyan, de minden felindulás nélkül mondta: „Eressze el a kezem.” Volt valami az arcában, a szeme szögletében, a hangjában, azonnal engedelmessékedtem. S mintha semmi sem történt volna, mintha finom szalonban száz ember között volnánk, leült egy székre s mesélni kezdett. A szavak édesen és mégis határozottan jöttek ki a szájából. Cigaretára gyújtott és a füstöt mindig a bal lábfejeére fújta, melyen keskeny kék erek lüktetése látszott át a finom, fehér bőrön.

Orosz diákkisasszony volt. Jenővel egy műterembe jártak festeni és együtt voltak egész nap. Este művész-kávéházakba húzódtak be, s míg örült vitatkozások folytak megváltó művészi irányokról, ő a Jenő koromfekete, fényes haját simogatta, túrta hosszú, ideges ujjáival a homlokára és vissza.

Oroszországból már évek óta jöttek el. Csak sejteni lehetett, hogy muszáj volt jönniük. Az apja félbolondja volt annak a gondolatnak, hogy régi birtokait visszakapja és az összes európai orosz követségeket rendre házalta ebben az ügyben. Ekkor éppen Londonban volt, honnan rapszodikus levelet küldözgetett időnként leányának.

Engem már nem érdekelt semmi, csak azt szerettem volna tudni, szeretője volt-e ez a leány Jenőnek, vagy nem. Ő nem beszélt erről, de én az ágyában találtam. Különben isten tudja! Jenő két napja útban van Magyarország felé, talán már hazafelé tart, most prűszkölnek az apja szürkéi át vele a Maros-hídon. Ilyen embereknél semmit sem lehet tudni. Művészek — művészek! Képesek arra, hogy szomszédos ágyakban aludjanak és — lehet, hogy Eszter szűz.

Eszternek hívták. Csodálkoztam, hogy Oroszországban ezt a par excellence zsidó nevet kapta, ami nem is illett szőkeségéhez.

Ettől a naptól kezdve nem váltam meg tőle. Csodálatos melegség, anyás cirógatás volt a keze mozgásában, a szeme simogatásában, és éreztem, hogy hálás nekem ő is, hogy van valakije. Nem kellett egyedül járnia a népes bulvárokat s a Quartier Latin sikátorait. Barátot kapott, magához illőt, a festő után író. Meg tudta bennem becsülni a bohémet, kiről látszott, hogy imádom, de értékelni tudom szépségét és kínosan titkolt, de ezerszer kilátszó leányszemérmességét.

Nem is tudom — hogy volt, mi történt. Egyszer oda-bújt hozzám. Ha behunyom a szemem, most is látom karjának hajlását, érzem, hogy itt lebeg illata.

A kalandor elnyúlt a heverőn, két karjába temette arcát és hallgatott a drága barátom.

Előre nézett az eljövendő évekbe, érezte, hogy egyszer megrokkban feszülő lábszára, ráncok lopakodnak szép szeme alá, kiszárad piros és kívánatos, mohó férfiszája. Megborzongott és sóhajtott:

— Az élet ezerszer levágott, ezerszer keltem fel, csodálatosan szép nőket, surranó lágyságú leánykákat, rohanó vérű leányokat, érett, mohó asszonyokat, szentimentális Madonnákat, szürkülő, festett, haragos szájú öregasszonyokat kellett szeretnem.

A szeretés volt a sorsom. Szerettem egyszálingeseket, gyémántos gazdagokat, szerettem koldusan és szerettem gazdagon.

De Eszter — barátom, Eszter csak egy volt. Eszter ott csillog nekem mindig a monte-carlói villany fényében,

ott libeg szőke haja a Dob utcai poros lámpa üvege körül, utánam jön egész életemen át.

Rövid ideig tartott. Egyszer valami bolondság történt. Az apja mehetett vissza Oroszországba. Úgy jött Párizsba a leánya után, mint akármelyik más félbolond orosz herceg. Eszter itthagya ecsetjeit, megkezdett képeit és elment haza hercegnőnek.

Még utoljára reám terítette csudás haját, mosolygott — mosolygott, és azt mondotta: „Menjen, barátom, haza maga is Magyarországba.”

Istenem! Tíz esztendővel ezelőtt: ott hagytam Párizst, magammal hoztam az Eszter hajának illatát s mindennap meghallgattam a kövér és suta főbíróné előadásait a boldog házasségről három hónapon át. És mi minden történt azóta?!

És most itt vagyok, de a padlásszoba ablaka messze tájakra mutat!

A kalandor, drága barátom, megölelt és távozott. Másnap már nem találtam a szállodában.